

KDE SE VZALY VÁNOCE?

Posledně jsme si, vážení a milí kolegové, řekli, že na křesťanském Západě se vynořil svátek Narození Páně, který postupně převážil nad oslavami 6. ledna – slavností Zjevení Páně. Kdy se to však stalo?

A proč vlastně slavíme Vánoce právě 25. prosince?

Foto: James Thew - Adobe stock

Současné datum oslavy Vánoc je doloženo v Římě k roku 354, je však pravděpodobně staršího data. Ve starověku se však jeho datace různila. Klement Alexandrijský ve svém díle Strómata (z doby zhruba po roce 200) zmiňuje, že na křesťanském Východě někteří slavili Zvěstování Páně (Kristovo početí) 20. dubna, jiní 20. května nebo 18. listopadu; od toho pak odvozovali datum narození. Klement poznamenává: „Nespokojují se s tím, že vědí, ve kterém roce se narodil Pán, ale dokonce s velkou zvědavostí usilují o to, aby znali i den.“

Jedním z nejstarších zdrojů je dílo O slunovratech a rovnodennostech od neznámého autora z přelomu 3. a 4. století. Zde se datuje Kristovo narození takto: „Náš Pán byl počat 28. března, v den Velikonoc, den umučení Páně i jeho početí (...) a Pán se narodil v měsíci prosinci, v zimě, dne 25.“ Odráží se zde velice staré přesvědčení, že datum Velikonoc v roce Kristova umučení se shodovalo s datem Zvěstování Páně.

NEBO TO BYLO JINAK?

Existuje ovšem i jiná hypotéza: podle ní se Vánoce začaly slavit právě 25. prosince s cílem „přeznačit“, „přebít“ nějaký původně pohanský svátek. Těch se na konci provincie nabízelo několik: jednak zimní slunovrat, dále tradiční římská Saturnalia a poté

svátek „Neporaženého slunce“, který byl v pohanském Římě zaveden kolem roku 274.

Je pravda, že sluneční symbolika se s Kristovým narozením často spojuje. Bylo by však stěží představitelné jen tak stanovit druhý nejvýznamnější svátek křesťanství bez jakékoli předchozí křesťanské tradice. Je tedy pravděpodobnější, že se sešly oba dva motivy.

Do hry vstupuje i další fakt: v době zimního slunovratu se slaví také jeden významný svátek židovského kalendáře – Chanuka. Připomíná očistění Chrámu za makabejských válek na sklonku roku 164 př. Kr. Nemohli se tedy starověcí křesťané inspirovat spíše židovským než pohanským svátkem? Také Chanuka je totiž svátkem světla; a mohla by nám připomenout slova Janova evangelia o Světle, které svítí v temnotě – o tom, který je Světlo ze světla.

ZPRÁVY Z JERUZALÉMA

Za pozornost ovšem stojí i zprávy o archeologických objevech ve Svaté zemi. Podle nich se podařilo určit mimo jiné i pravidelný rytmus chodu jeruzalémského Chrámu. V něm, jak si nejspíše vzpomenete, vykonával kněžskou službu i Zachariáš, otec sv. Jana Křtitele.

Zachariáš sloužil v chrámě tehdy, když přišla řada na jeho „kněžskou třídu“ – evan-

gelium ji nazývá „Abiova“. Byla to osmá ze 24 skupin kněží, které se pravidelně střídaly. A ve službě byla dva týdny zhruba v polovině našeho září.

Z evangelia víme, že Jan Křtitel byl počat poté, co se Zachariáš vrátil z chrámové služby. Vychází nám tedy, že oslava Janových narozenin 24. června odpovídá pravdě. A z evangelia také víme, že se Ježíš narodil půl roku poté. Dostáváme se tedy skutečně ke dnům na konci prosince.

CO JE OVŠEM TO PODSTATNÉ?

At' už je slavení Vánoc 25. prosince skutečným dnem Kristových narozenin, nebo se jedná o později stanovené datum, nejdůležitější není ani tolik, kdy se Ježíš narodil, ale že se narodil: že přišel na svět jako pravý Bůh a pravý člověk.

Před námi v jesličkách leží malé miminko. Toto bezbranné, bezmocné děťátko je všemohoucí Bůh, který vládne světem a který jej přišel vykoupit. Jak podotýká Carlo Caretto: „Tohoto Dítěte se nemohu bát. Mohu je však milovat.“ A právě proto jsou Vánoce oslavou Boží lásky – Bůh se z lásky k nám stal takovým, abychom jej mohli snáze milovat.

Láskyplné Vánoce přeje otec Zdeněk Drška

MALÝ VELKÝ MUŽ

PŘÍBĚH ADOLFA KAJPRA

TEXT: ZBYNĚK PAVIENSKÝ

KRESBA: CZINA

PRO ODVÁŽNÉ ČLÁNKY V ČASOPISU DOROST A POSEL BOŽSKÉ SRDCE PÁNĚ, KTERÉ SE VYMEZOVALY PROTI NACISTICKÉ IDEOLOGII, BYL OTEC KAJPR ZATČEN GESTAPEM (STÁTNÍ TAJNOU POLICIÍ) A POSLÁN DO KONCENTRAČNÍHO TÁBORA MAUTHAUSEN. ZDE MĚL ZEMŘÍT.

